

COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME
EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СУД З ПРАВ ЛЮДИНИ

П'ЯТА СЕКЦІЯ

СПРАВА “ЧУЯН ПРОТИ УКРАЇНИ”

(Заява № 24131/03)

РІШЕННЯ

СТРАСБУРГ

15 листопада 2007 року

Це рішення стане остаточним за обставин, викладених у п. 2 статті 44 Конвенції.
Воно може підлягати редакційним виправленням.

У справі «Чуян проти України»

Європейський суд з прав людини (п'ята секція), засідаючи палатою, до складу якої увійшли:

п. П. Лоренцен (P. Lorenzen), Голова,
пані С. Ботучарова (S. Botoucharova),
п. В. Буткевич (V. Butkevych),
пані М. Цаца-Ніколовська (M. Tsatsa-Nikolovska),
п. Р. Маруст (R. Maruste),
п. Дж. Боррего Боррего (J. Borrego Borrego),
пані Р. Ягер (R. Jaeger), судді,
та пані К. Вестердік (C. Westerdiek), секретар секції,
після обговорення за зачиненими дверима 16 жовтня 2007 року,
вносить таке рішення, що було прийняте того ж дня:

ПРОЦЕДУРА

1. Справа порушена за заявою проти України (№ 24131/03), поданою відповідно до статті 34 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі — Конвенція) громадянкою України пані Ольгою Миколаївною Чуян (далі — заявниця) 4 липня 2003 року.
2. Уряд України (далі — Уряд) був представлений його Уповноваженим — паном Ю. Зайцевим.
3. 20 листопада 2006 року Суд оголосив заяву частково неприйнятною та вирішив направити Уряду скарги стосовно тривалості провадження та відсутності заходів ефективного юридичного захисту. Відповідно до пункту 3 статті 29 Конвенції Суд вирішив розглядати питання щодо суті заяви і її прийнятності одночасно.

ЩОДО ФАКТІВ

I. ОБСТАВИНИ СПРАВИ

4. Заявниця, 1952 року народження, проживає у місті Одеса.
5. У жовтні 1993 року заявниця подала цивільний позов у Малинівський районний суд м. Одеса (далі — Малинівський суд) до пані Т. В., її сестри, із вимогою поділу їхнього будинку та прибудинкової ділянки землі. Потім провадження було передано до Київського районного суду м. Одеса (далі — Київський суд).
6. З 1993 по 2000 рік шість експертних оцінок було проведено для розроблення плану розподілу будинку та встановленню порядку користування землею.
7. 12 грудня 2000 року Київський суд відхилив позов заявниці. Суд встановив, що неможливо розділити майно для задоволення вимог сторін. Ця ухвала набрала законної сили.
8. 6 червня 2001 року президія Одеського обласного суду (далі — Обласний суд)¹ скасувала рішення суду від 12 грудня 2000 року за протестом в порядку нагляду, поданим заступником голови Одеського обласного суду, та направила справу на новий розгляд. Пані Т. В. подала зустрічний позов з пропозицією альтернативного плану поділу будинку та землі.
9. 5 грудня 2001 року Київський суд частково задовольнив позови обох сторін, поділивши будинок та землю між ними. Пані Т. В. подала апеляцію, вимагаючи перерозподілу будинку. Жодна зі сторін не вимагала перерозподілу землі, тому у цій частині рішення від 5 грудня 2001 року набуло законної сили.

¹ З червня 2001 року — Апеляційний суд Одеської області.

10. 20 червня 2002 року Обласний суд вніс зміни до рішення суду від 5 грудня 2001 року, перерозподіливши будинок між сторонами. Це рішення стало остаточним 17 січня 2003 року після відхилення Верховним Судом касаційних вимог заявниці.

11. У липні 2002 року пані Т. В. звернулася до Київського суду з проханням пояснити, як узгодити план користування землею, встановлений рішенням суду від 5 грудня 2001 року, з розподілом будинку відповідно до рішення суду від 20 червня 2002 року. У своїй ухвалі від 9 серпня 2002 року щодо роз'яснення рішення суду суд перерозподілив землю, усунувши розбіжності з планом розподілу будинку. Виконавче провадження було відкрито.

12. Заявниця оскаржила ухвалу від 9 серпня 2002 року щодо роз'яснення рішення суду.

13. 30 березня 2004 року Обласний суд встановив, що, перерозподіливши землю, Київський суд змінив остаточне рішення суду від 20 червня 2002 року і таким чином перевищив свої повноваження. У зв'язку з цим суд скасував ухвалу від 9 серпня 2002 року щодо роз'яснення рішення суду.

14. 13 квітня 2004 року пані Т. В. подала заяву до Обласного суду про відновлення розгляду справи та перегляду рішення від 20 червня 2002 року (скасування ухвали щодо роз'яснення рішення суду від 9 серпня 2002 року) за нововиявленими обставинами.

15. 18 травня 2004 року Обласний суд відновив розгляд справи і 16 червня 2004 року перерозподілив землю та узгодив план розподілу землі з планом розподілу будинку, затвердженим 20 червня 2002 року.

16. 12 липня 2004 року заявниця подала касаційну скаргу на рішення від 5 грудня 2001 року та 20 червня 2002 року, а також на ухвалу від 16 червня 2004 року щодо перерозподілу землі.

17. 6 грудня 2006 року Верховний Суд відмовив заявниці у прийнятті касаційної скарги щодо вищезгаданих рішень, встановивши, що 17 січня 2003 року ці рішення вже були предметом розгляду у касаційному порядку. Однак Верховний Суд повернув справу на новий розгляд у зв'язку із нововиявленими обставинами, скасувавши рішення суду від 16 червня 2004 року. Зокрема, суд встановив, що це рішення було винесене неправомочним складом суддів, оскільки один з суддів підписав рішення суду від 20 червня 2002 року.

18. 5 квітня 2007 року Обласний суд скасував план користування землею, встановлений рішенням суду від 5 грудня 2001 року, та встановив розподіл, узгоджений із розподілом користування будинком відповідно до рішення суду від 20 червня 2002 року.

19. Заявниця подала касаційну скаргу на рішення суду від 5 квітня 2007 року, вимагаючи перерозподілу будинку. Розгляд касаційної скарги заявниці триває.

ЩОДО ПРАВА

I. МЕЖІ РОЗГЛЯДУ СПРАВИ

20. Після винесення ухвали Суду щодо прийнятності заявниця подала зауваження щодо суті, в яких вона повторила та уточнила скарги, викладені в її першій заяві.

21. Уряд не надав коментарів.

22. Суд нагадує, що у своєму рішенні щодо прийнятності від 20 листопада 2006 року Суд відкладав вивчення скарг заявниці за пунктом 1 статті 6 та статтею 13 Конвенції щодо тривалості провадження проти пані Т. В. стосовно розподілу власності та відсутності ефективного засобу юридичного захисту. У той же час всі інші скарги заявниці були визнані неприйнятними. Таким чином, межі розгляду справи Судом обмежені скаргами, розгляд яких було відкладено (див. рішення «Агротехсервіс проти України» (*Agrotehservis v. Ukraine*), № 62608/00, пункт 37, 5 липня 2005 року).

II. СТВЕРДЖУВАНЕ ПОРУШЕННЯ ПУНКТУ 1 СТАТТІ 6 КОНВЕНЦІЇ

23. Заявниця скаржилася, що тривалість судового розгляду була несумісною із вимогою «розумного строку», яка передбачена пунктом 1 статті 6 Конвенції. Пункт 1 статті 6 Конвенції, зокрема, передбачає:

«Кожен має право на ... розгляд його справи упродовж розумного строку ... судом, ...»

24. Уряд не погодився із цією скаргою.

A. ЩОДО ПРИЙНЯТНОСТІ

25. Суд зазначає, що ця скарга не є явно необґрунтованою в розумінні пункту 3 статті 35 Конвенції. Суд далі зазначає, що заява не є неприйнятною з будь-яких інших підстав. Таким чином, вона має бути визнана прийнятною.

B. ЩОДО СУТИ

26. Провадження розпочалося у 1993 році. Проте період, який має братися до уваги, починається тільки з 11 вересня 1997 року, коли Україна визнала право особи на індивідуальне звернення. Незважаючи на це, для визначення розумності тривалості, що мала місце після цієї дати, враховуватися має стан провадження на той час.

27. Суд зазначає, що період з 12 грудня 2000 року по 6 червня 2001 року не може враховуватися, оскільки протягом цього періоду існувало остаточне рішення по справі заявниці та ні судові, ні виконавчі провадження не відбувались.

28. Період, який розглядається, ще не закінчився. Таким чином, станом на теперішній час, він триває понад 9 років та 7 місяців. Протягом цього часу вимоги заявниці розглядалися судами трьох інстанцій.

29. Суд нагадує, що «розумність» тривалості судового розгляду має визначатись з огляду на обставини справи та наступні критерії: складність справи, поведінка заявника та компетентних органів та важливість предмета позову для заявниці у справі (див., наприклад, «Фрідлендер проти Франції» (Frydlander v. France) [GC], № 30979/96, пункт 43, ECHR 2000-VII).

30. Судом було встановлено в багатьох схожих справах порушення пункту 1 статті 6 Конвенції (див., наприклад, «Павлюлинець проти України», № 70767/01, пункти 49–52, 6 вересня 2005 року, та «Мороз та інші проти України», № 36545/02, пункти 58–62, 21 грудня 2006 року).

31. Дослідивши всі надані матеріали справи, Суд зазначає, що Уряд не навів жодного факту чи переконливого аргументу, який дозволив би дійти іншого висновку у цій справі. Беручи до уваги практику Суду з цього питання, Суд вважає, що у цій справі тривалість провадження є надмірною та не відповідає вимозі «розумного строку». Таким чином, у цій справі було порушено пункт 1 статті 6 Конвенції.

III. СТВЕРДЖУВАНЕ ПОРУШЕННЯ СТАТТІ 13 КОНВЕНЦІЇ

32. Також заявниця скаржилася, що вона не мала ефективних засобів юридичного захисту щодо скарг на надмірну тривалість провадження. Вона посилалася на статтю 13 Конвенції.

33. Уряд вважає, що стаття 13 Конвенції не може бути застосована з огляду на обставини справи та на те, що заявниця не обґрунтувала свою скаргу за пунктом 1 статті 6 Конвенції.

34. Суд, посилаючись на встановлене у пунктах 25 та 31, зазначає, що ця скарга пов'язана зі скаргою заявниці за пунктом 1 статті 6 Конвенції. Суд вважає, що вона має бути визнана прийнятною.

35. Суд нагадує, що стаття 13 Конвенції гарантує право на ефективний засіб юридичного захисту в національному органі стосовно стверджуваного порушення пункту 1 статті 6 Конвенції відносно розгляду справи протягом «розумного строку» (див. «Кудла проти Польщі» (Kudla v. Poland), [GC] 30210/96, п. 156, ECHR 2000-XI). Уряд не назвав жодний засіб захисту, доступний заявниці.

36. Суд вважає, що в цій справі мало місце порушення статті 13 Конвенції у зв'язку з відсутністю засобу юридичного захисту в національному законодавстві, за допомогою якого заявниця могла б отримати рішення, яке підтверджувало б її право на розгляд справи протягом розумного строку відповідно до пункту 1 статті 6 Конвенції (див. «Єфименко проти України» (Efimenko v. Ukraine), № 55870/00, п. 64, 18 липня 2006 року).

IV. ЗАСТОСУВАННЯ СТАТТІ 41 КОНВЕНЦІЇ

37. Стаття 41 Конвенції передбачає:

«Якщо Суд визнає факт порушення Конвенції або протоколів до неї і якщо внутрішнє право відповідної Високої Договірної Сторони передбачає лише часткове відшкодування, Суд, у разі необхідності, надає потерпілій стороні справедливу сатисфакцію».

A. Шкода

38. Заявниця вимагала 14 000 євро відшкодування моральної шкоди.

39. Уряд не погодився із цією вимогою.

40. Суд вважає, що заявниця мала зазнати певної моральної шкоди. Здійснюючи свою оцінку на засадах справедливості, Суд відповідно присуджує заявниці 2400 євро.

B. Судові витрати

41. Заявниця також вимагала 3000 євро відшкодування витрат на юридичну допомогу.

42. Уряд заперечив цю вимогу, зауваживши, що заявниця ніколи раніше не повідомляла Суд про її представництво до її останнього подання документів.

43. Відповідно до практики Суду заявник має право на відшкодування судових витрат тільки в тому разі, якщо буде доведено, що вони були необхідні та фактично понесені, а також розумними за кількістю. Суд зауважує, що заявниця не надала документального підтвердження витрат на юридичну допомогу. Крім того, що стосується провадження за Конвенцією, Суд звертає увагу, що ця справа не була складною і заявниці було дозволено використовувати російську мову, а також її представником не було подано жодних зауважень від імені заявниці. Враховуючи наявну інформацію, Суд відхиляє вимоги заявниці щодо відшкодування витрат на юридичну допомогу.

C. Пеня

44. Суд вважає належним призначити пеню виходячи з розміру граничної позичкової ставки Європейського центрального банку плюс три відсотки.

ЗА ЦИХ ПІДСТАВ СУД ОДНОГОЛОСНО

1. *Оголошує* заяву прийнятною;

2. *Постановляє*, що у цій справі було порушено пункт 1 статті 6 Конвенції;

3. *Постановляє*, що у цій справі було порушено статтю 13 Конвенції;

4. *Постановляє*, що:

(a) протягом трьох місяців з дня, коли рішення стане остаточним відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції, держава-відповідач має сплатити заявниці 2400 (дві тисячі чотириста) євро як відшкодування моральної шкоди. Зазначена сума має бути конвертована в національну валюту держави-відповідача за курсом на день здійснення платежу, з урахуванням будь-якого податку, який може бути стягнутий із заявниці;

(b) після сплину вищезазначених трьох місяців і до остаточного розрахунку на зазначену суму нараховуватиметься простий відсоток у розмірі граничної позичкової ставки Європейського центрального банку, що діятиме в період несплати, плюс три відсоткові пункти;

5. *Відхиляє* решту вимог заявниці щодо справедливої сатисфакції.

Вчинено англійською мовою та повідомлено письмово 15 листопада 2007 року відповідно до пп. 2 та 3 правила 77 Регламенту Суду.

Клаудія ВЕСТЕРДІК (C. Westerdiek)
Секретар

Пеер ЛОРЕНЦЕН (P. Lorenzen)
Голова